

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarní“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

10. štev.

V Ljubljani, dne 18. maja 1895.

V. leto.

Cesar v Ljubljani.

V torek minoli teden je avstrijski vladar Franc Josip prišel pogledat po potresu poškodovano Ljubljano. Prebivalstvo mu ni moglo prirediti slovesnega vzprejema, kakor 1883. leta, ker so njega domišča razbita in jih mnogo biva po šotorih ali barakah. Zares mnogo se je spremenilo od veselih dnij 1883. leta, ko je bila Ljubljana tako srečna, da je ob boljših časih imela svojega ljubljenežga vladarja mej svojimi zidovi.

Le dve stvari ostali sta nespremenjeni, ker ju ne omaje noben potres, noben vihar, ljubezen vladarjeva do našega naroda in pa zvestoba Slovencev do Avstrije. To se je pokazalo te dni. Vladar prišel je tolažit vsled nesreče obupane Ljubljančane, obetat jim pomoč in vdihati jim pogum. Poprej je pa dobro srce vladarjevo se tudi bilo že pokazalo z lepim darom. Prvi je bil cesar Ljubljani prihitel na pomoč in tako vzpodbudil druge. Če se zopet povzdigne bela Ljubljana, bode to v veliki meri zahvaliti se cesarjevi naklonjenosti. Prebivalstvo videč, da ž njim sočustvujejo vladar in mu prihaja na pomoč, bode z vsemi močmi lotilo se dela, da zopet zgradi svoje po potresu uničene hiše. Obup, ki je vladal mej Ljubljančani pred vladarjevim prihodom, je zginil, vzbudil se je nov pogum. Zvestoba in udanost vladarju se je pa tudi povsod kazala te dni. Res, da ni bilo hrupnih vzprejemov ali slav-

nosti, a povsod so ljudje z nekakim veseljem in navdušenjem pozdravljali vladarja, ki jih je počastil s svojim obiskom v veliki potrebi. Nekaj časa mej ljubljanskim prebivalstvom skoro ni bilo družega govorjenja, kakor o cesarji, njegovi prijaznosti in dobrotljivosti, da ni pozabil na svoje bedne podložnike.

Sedaj po vladarjevem prihodu, po njegovih obljubah, da se na Ljubljano ne bode pozabilo, gojimo mi trdne nade, da se posreči v kratkem sezidati razrušene hiše, da se povzdigne lepša Ljubljana, središče Slovenije iz razvalin. Z božjo pomočjo, vladarjevo naklonjenostjo in z lastnim trudom se bode vse dalo doseči. Nadejamo se, da prej nego kdo pričakuje, zginejo vsi sledovi hudega potresa.

Minoli torek ob treh popoldne se je pripeljal cesar v Ljubljano. Na kolodvoru pozdravili so cesarja razni zastopniki. Ko se je pripeljal cesar, je zasvirala godba cesarsko himno in občinstvo je zaklicalo „živio“ in „slava“. Najprej je cesar pristopil k dež. predsedniku baronu Heinu in mu izrekel zahvalo za delovanje ob nesreči, ki je zadela Ljubljano. Na to je cesar ukazal vojaški godbi prenehati. Ko je spregovoril z vojnim ministrom Krieghammerjem in kornim poveljnikom Rainländerjem, je nagovoril knezoškofa. Povpraševal ga je zlasti, koliko

LISTEK.

Lov na medveda.

Spisal Zamoščán.

(Konec.)

Strahu mu pade čutara in jestvina iz rok, v grlu se mu pa zaleti. Bliskoma leži v snegu, kakor bi bil mrtev. Tišči si usta in požira slino, kajti zakašljal bi rad, pa si ne upa.

Pasje lajanje je vedno glasnejše.

„Sedaj je po meni!“ Matevž globoko vzdihne in se zarije še bolj v sneg. V smrtnem strahu moli kes, misleč, da je napočila zadnja ura njegovega življenja.

Blíže prihajajo psi in divjačina. Sedaj se pri-

podí tolpa do Matevža. Kakor star hlod leži revež v snegu, niti z očmi si ne upa treniti. In v tem trenutku ga zopet zašegeta v grlu. Joj, kakó maši sneg v usta, a vse zaman. Nič več se ne more premagovati.

„Naj se zgodi volja Božja,“ misli si ter zakašlja in kihne, da zdrsne sneg raz drevje. Ubogemu lovcu se zdi, kakor bi plesali vsi vragovi in coprnice okrog njega. Strahu ga zapusti zavest — — —

Prebudi ga renčanje. Mrzel gobec čuti na lici.

„Na, sedaj me voha medved,“ misli si Matevž in pridržuje sapo. Toda nič žalega se mu ne pripeti.

Renčanje potihne in tudi vohanja ne čuti več. Ohrabri se ter hvali Boga in svojega patrona, da mu je vdihnil misel mrtvega se delati.

škoda je potres napravil pri cerkvah v deželi. Knezoškof Missia je prosil cesarjeve naklonjenosti prebivalstvu, ker bi samo ne moglo zgraditi cerkva. Posebno je cesarju priporočil nunski in frančiškanski samostan.

Deželnega glavarja je vprašal cesar o škodi, ki je zadela deželo, zlasti če so zelo trpela deželna poslopja. Vprašal ga je tudi, kako je soprogi njegovi, ki je bila poškodovana pri potresu. Deželni glavar je posebno naglašal razdejanje po deželi, ter deželo priporočil cesarski naklonjenosti, ker je potrebna podpore.

Županu Grasselliju je cesar izrekel obžalovanje, da je mesto toliko trpelo, na kar je župan rekel, da je nesreča tako velika, da bi bilo obupati prebivalstvu, da ne bi upalo znatne pomoči in to upanje je okrepil najvišji obisk. Cesar je županu posegel v besedo, zagotavljajoč mu, da se more pomoči zvestemu in vrlému mestu. Cesar je nadalje vprašal župana, koliko poslopij je poškodovanih, koliko jih bode treba podreti in koliko se jih bode dalo popraviti in če kaka hiša ni nič trpela. Vprašal je cesar nadalje župana, če je mnogo trpela občina sama. Župan mu je pojasnil, da občinska poslopja niso poškodovana, a veliko je trpelo kresijsko poslopje, ki je dajalo jedini dohodek meščansko-bolniškemu zakladu. Moralo se bode podreti. Cesar je natančneje poizvedoval o porabi tega poslopja, potem pa poprašal, kako se je poskrbelo za tiste, ki so brez stanovanj in kako je bilo zanje prvi čas preskrbljeno. Župan je cesarju natančneje poročal o tem, da so železniške uprave dale na razpolago vozove, s postavljanji šotorov in barak. Nadalje je cesar vprašal, če se je že pomirilo prebivalstvo. Župan je odgovoril, da popolnoma še ne, ker se sunki še vedno ponavljajo, a Najvišji obisk bode gotovo pomirljivo uplival na prebivalstvo.

Podžupana dr. Bleiweisa je vprašal cesar, kakšne so zdravstvene razmere v mestu. Dr. Bleiweis mu je zatrjeval, da so povoljne. Cesar ga je nadalje vprašal, kako so se vedli blazneci v grozni noči v deželni blaznici in kako so preskrbljeni bolniki. Dr. pl. Bleiweis je vse natančno pojasnil.

Okrajnega glavarja markija Gozaniya je cesar vprašal, če je tudi trpela ljubljanska okolica in koliko šol, cerkva in drugih javnih poslopij je poškodovanih po potresu. Jako se je cesar začudil, ko mu je glavar pojasnil, da

je samo v njegovem glavarstvu 1,300.000 gld. škode. Poprašal ga je tudi, kako je v Mengišu in Vodichah, o katerih dveh krajih je slišal, da sta posebno hudo prizadeta.

Predsedniku južne železnice princu Hohenlohu je cesar izrekel zahvalo, da je dala železnica na razpolaganje ljudem svoje vozove za prenočišča.

S stolnim proštom dr. Klofutarjem in stolnim dekanom dr. pl. Paukerjem se je cesar razgovarjal o škodah po cerkvah in izrazil svojo zadovoljnost, da škofijska cerkev ni dosti poškodovana. Nagovoril je cesar še več drugih oseb, mej drugim tudi železniškega čuvaja Pavločiča, kateri je izpolnujoč svojo dolžnost na barji pustil svojo družino v največji nevarnosti, da je rešil brzovlak.

Sedaj se je cesar odpeljal s spremstvom proti Dunajski cesti, katero je obrobil vojaški špalir. Ko je bil cesar stopil v voz deželnega predsednika, se je pripetila mala nesreča, konja sta se malo plašila in jeden je odtrgal dritelj pri vozu.

Pri vrtu deželne bolnice pričakovalo je cesarja vodstvo bolnice s poročevalcem deželnega odbora dr. Josip Vošnjakom in nekateri zastopniki Rudečega križa. Posebno dolgo se je cesar pogovarjal z dr. Vošnjakom. Popraševal ga je o raznih podrobnostih, zlasti, kako da so osodepolno noč spravili bolnike na vrt.

Ces. svetnika Murnika, podpredsednika Rudečega križa, vprašal je cesar o delovanji Rudečega križa, ki je dal na razpolaganje svoje vozove za prevažanje bolnikov in jedil, poslal 14 barak in jih 11 še pošlje.

V barakah nastanjeni so vsi bolniški oddelki in tudi usmiljene sestre. Cesar je gospodu Murniku kot zastopniku Rudečega križa izrekel priznanje in zahvalo za vse, kar se je storilo.

Oskrbnika Kremžarja je cesar podrobneje popraševal, kako je bilo tisto noč, ko je bil potres in mu izrekel priznanje, da se je tako za bolnike preskrbelo.

Vizitarici usmiljenih sester grofinji Brandis in predsednicama Hoppe in baronici Lazarini je izrekel svojo zahvalo, da usmiljene sestre niso v tako nevarnem času zapustile bolnikov.

Ogledovanje prvega nadstropja deželne bolnice ni bilo namenjeno, ker je poslopje nevarno poškodovano.

Polagoma privzdigne glavo in se ozre okoli. A joj, gorjé! V snegu sedi na zadnjih nogah črna zver prav poleg njega. Matevž to opazivši potlači glavo tako trdo v sneg, kakor bi hotel ž njo zemljo predreti.

„Križ božji!“ milo zaječi trdno prepričan, da je medved poleg njega. „Kaj bo, če se zver proč ne gane. Oh, ko bi vsaj lovci prišli semkaj! O ti preklicani Tepkar! Uprav mene si poslal v medvedovo žrelo. Uh-uh, moja Uršika! Bridek jok sledi temu premišljevanju.

„Matevž! Za pet ran božjih, Matevž, kaj pa delaš?!“ Kakor zdravilno mazilo bile so te Tepkarjeve besede za Matevža.

„Prav mu je. Tepkar gotovo ni še opazil medveda

pri meni, naj se le on ž njim lasá,“ misli si boječi lovec v snegu in trdo molči.

„Matevž, Matevž, ne slišiš?“

Nobenega odgovora. Tepkarjev oče se prestraši.

„Matevž, oj Matevž,“ zakliče tako krepko, da je odmevala gora in plan. „Sveta mati Božja, umrl je.“

Ta misel šine Tepkarju v glavo. Sumnjo mu tudi potrdi prazna čutara in puška v snegu.

Pripogne se k ležečemu truplu. Pokliče še enkrat.

Sedaj se Matevž oglasi: „Kaj vam je, da vpijete, kakor na sodni dan! Ne vidite medveda tam v snegu?“

„O, ti tepec zabiti! Nà, boš vedel poštenega človeka za norca imeti.“ In razkačeni Tepkar primaže Matevžu tako zaušnico, da mu je zazvenelo po možganih.

Ker je pa cesar želel videti poškodbe, ga je peljal dr. Vošnjak v prvo nadstropje. Cesar se je čudil silnim razpokam. Poprašal je dr. Vošnjaka, kako bode z bolniki čez zimo, a ta mu je razložil, da je zato že preskrbljeno z zgrajenjem nove bolnice. Cesar je ogledal barake na vrtu, v katerih so trije bolniški oddelki. Cesar je ogorčil več bolnikov in tudi prvo bolniško babico Streitenberger. Z zanimanjem je cesar vzel na znanje, da je sedaj v Ljubljani šola za babice jedina, v kateri se še poučuje. V pritličju je cesar ogledal tudi močno poškodovano kuhinjo. Čudil se je usmiljenim sestram, da v nji še delujejo in se jim je zahvalil.

Od deželne bolnice se je cesar peljal k vojaški bolnici. Ob Marije Terezije cesti, koder se je cesar vozil, je bila šolska mladina s svojimi učitelji postavljena v špalir. S Tržaške ceste je cesar z voza ogledoval šotore in barake, v katerih bivajo ljudje, katerim so se razrušila stanovanja.

Pred vojaško bolnico so cesarja pričakovali častniki, izmed katerih je nekatere nagovoril. Potem si je pa cesar ogledal barake in s svojim ogovorom počastil narednika od godbe Reinholza, kateri je bil ob potresu nevarno ranjen.

Na to se je cesar odpeljal proti muzeju. Ogledal je ondi postavljeno kuhinjo za silo. Izpraševal je ondi postavljeno deputacijo gospej, koliko in kaj se kuha. Pristopil je bližje in poskusil golaš.

Po tem se je cesar podal k muzeju. Tukaj so ga pričakovali deželni odbornik dr. Papež in muzejski uradniki. Dra. Papeža je cesar povpraševal, koliko je škode in če se je kaj zbirka rešilo. Dr. Papež je cesarju vse razložil. Vladar se je zelo čudil, ko je izvedel, da je samo pri poslopju škode 15.000 gld.

Na to je cesar ogledal civilno jahalnico, kjer je nastanjenih 36 rodbin z 167 osebami. Ginjen je cesar gledal to podobo ljubljanske revščine. Nagovoril je nekatere deložirance in jih povpraševal po njih rodbinskih razmerah.

Vozeč se v Trnovo je cesar počastil s svojim obiskom soprogo deželnega predsednika v baraki, kjer sedaj stanuje. V Trnovem je ogledal poškodovano topničarsko vojašnico, potem pa tam postavljeno kuhinjo za silo in barake. Pri kuhinji za silo je cesarja čakalo društvo gospej krščanske ljubezni. Soproga deželnega predsednika,

Matevž plane kvišku, a kaj zapazi? V snegu sedi črn kosmat pes in se masti z živežem, katerega je našel na tleh. V hipu se Matevžu vse razjasni. V sveti jezi se ne zažene na Tepkarja, marveč na — psa. Prismoli mu tako brco, da cvili nedolžna žival, kakor bi jo drli na meh.

Kaj je povzročilo tak strah Matevžu? Krivčev pes je bil bolj pripraven za varuha, kakor za lovca. Ko tedaj vzdignejo drugi psi zajca ter ga pripodé do Matevža, ostane Krivčev pes pri mrtvem trupu, katero opazi v snegu. In to telo je bilo Matevževo. Pes prične renčati in vohati, slednjič pa najde ostanke klobase v snegu. Sede po pasje na zadnji nogi in se prične mastiti z Matevževo zalogo. In tega psa je imel Matevž za medveda.

To vam je bilo smeha, ko so se lovci zopet sešli.

ki se je mej tem bila pripeljala, je cesarju pojasnila namen društva gospej in mu vse razkazala v kuhinji. Cesar se je pohvalno izrekel o društvu in njega delovanju in v kuhinji poskusil ponudeni mu golaš, ki mu je ugajal. Barake so mu bile všeč, ker v njih vlada taka snažnost.

Pred nunsko cerkvijo je čakal cesarja knezoškof dr. Missia s stolnimi kanoniki. Cesar je z daljšim nagovorom počastil kanonika dra. Ivana Kulovica, svojega bivšega dvornega kapelana. Naposled je šel cesar v nunsko cerkev. Inženir Rölling je cesarju pojasnil vso škodo. Počastil je cesar s svojim nagovorom tudi samostansko prednico Antonijo Murgel, kateri je izrekel svoje sožalje, da je cerkev tako hudo poškodovana. Pred cerkvijo so stali tudi veterani in gasilci. Načelniku gasilnega društva gospodu Doberletu se je cesar zahvalil za pomoč, katero je gasilno društvo izkazovalo ljubljanskemu prebivalstvu.

Stopivši v Zvezdo je cesar pogledal na Grad in rekel: „Čudno, od zunaj je videti poslopje nepoškodovano, a znotraj je pa tako razdejano“. Župan je na to odgovoril: „To se vidi tudi pri mnogih drugih poslopih; zunaj ni videti sledu potresa, a znotraj so pa prave razvaline. To je dalo povod, da se je sprva reklo, da so poročila o potresu pretirana“. Cesar je zopet poudarjal, da se mora občini zdato pomoči. V Zvezdi si je dalje ogledal jeden šotor. Na to si je ogledal še kazino, kjer so hudo razdrapani prostori vojaškega izobraževalnega društva.

Pred deželnim dvorcem je pričakoval cesarja deželni glavar z deželnimi odborniki in nadinženirjem Klosejem z Dunaja. Cesar je nagovoril deželnega glavarja. Na to je ogledal močno poškodovano stanovanje deželnega glavarja, prostore, v katerih je sam bival leta 1883. Cesar je precej spoznal sobo, v kateri je takrat stanoval. Poizvedoval je tudi, kje ima deželni odbor sedaj svoje urade. Izrekel se je cesar, da obžaluje nesrečo, a vendar upa, da se znatno opomore.

Od deželnega dvorca je šel cesar peš skozi Gospodsko ulico na Turjaški trg, kjer si je ogledal poslopje deželne vlade. Od tod se je peljal po Bregu in sv. Jakoba trgu pred mestno hišo. Pred sv. Jakoba cerkvijo je cesar izrekel svoje obžalovanje, da je cerkev tako poškodovana.

Pred mestno hišo so cesarja pričakovali občinski svet z županom na čelu, trgovinska zbornica in odpo-

Krivec se je tolkel po trebuščku, smejoč se, kakor bi nebesa gledal.

Matevž se je pa resno držal. Njegove oči so iskale — Krivčevega psa. A žival je menda danes vedela, da ji Matevž danes ni prijazen, zato tudi ni prišla blizu Matevža. O medvedu že ni bilo ni duha ni sluha, Krivec je pa le navlašč zavpil „Varda!“ da bi Matevža bolj ostrašil. Drugi lovci so se smejali, Tepkar se pa kregal v jedno mer, kak strah mu je prešinil ude, ko je zagledal Matevža v snegu.

Medvedjega lova so se spominjali Kovačev Matevž, Tepkarjev oče in Krivčev pes.

slanstvo pomočnega odbora za Ljubljano in okolico. „Moja gospoda“, rekel je cesar obrnen proti občinskemu svetu — „obžalujem, da je zadela mesto taka nesreča, a trdno upajte, da se vam podeli najizdatnejšo pomoč“. Župana je poprašal, če je kaj poškodovana stara mestna hiša in ga je veselilo, ko je izvedel, da ni. Nagovoril je nekatere mestne odbornike.

Predsednika trgovinske zbornice Perdana je cesar vprašal glede škode, ki je zadela trgovce in obrtnike in kako je s papirnico v Vevčah. Ko mu je Perdan vse pojasnil, je cesar obetal izdatno pomoč. Načelnika pomočnega odbora dr. Račiča je cesar vprašal o delovanju pomočnega odbora. Ko mu je vse pojasnil in se hvaležno spomnil delovanja dunajskega odbora, je dejal cesar: „Kaj ne, Dunajčanje kaj pridno nabirajo za Ljubljano“.

Iz pred mestne hiše šel je cesar skozi Špitalske ulice pred Frančiškansko cerkev. Videč veliko opor po tej ulici je cesar opomnil, da je, kakor je videti, ta del mesta najbolj hudo razdejan. Vprašal je, če so to javna ali zasebna poslopja.

Cesar je ogledal si potem frančiškansko cerkev in se prepričal, da sta cerkev in samostan močno poškodovani.

Potres.

O priliki potresa je izdal knezoškof ljubljanski pastirski list. V drugem delu tega lista določa: 1. da se bode hodilo slednje leto Velikonočno nedeljo popoldne v slovesni procesiji s sv. rešnim Telesom iz škofijske k jedni ljubljanskih cerkvá; 2. da se ustanovi petero svetih maš, ki se bodo dve opravljale dne 15. aprila, v god varstva sv. Jožefa, (tretjo nedeljo po Veliki noči), tretja v čast sv. Frančišku Borgiju, 10. ali 16. oktobra, četrta na sv. Aleša dan dne 17. julija in peta na sv. Emigdija dan dne 8. avgusta. Te maše se bodo za sedaj opravljale v škofijski cerkvi, pozneje v cerkvi sv. Jožefa, ko se zgradi; 3. knezoškof želi, da se imenovanim trem svetnikom, posebnim zavetnikom proti potresu postavi poseben oltar ali pa posebne podobe na kakem oltarji; 4. škof prosi darov za poškodovane cerkve in za grajenje nove cerkve sv. Jožefa.

Komisijsko pregledovanje je pokazalo, da v trnovski cerkvi ni znotraj posebno nevarnih poškodb. Obok je nekoliko razpokan in so ga morali začasno podpreti. Tudi okrasni so poškodovani. Bolj je pa poškodovana cerkev na vnanji strani. Stebriči na cerkvi so tako razpokani, da se morejo radi varnosti odstraniti. Pri strehi je zid odstopil za dva čevlja. Zvonika se bodeta morala podreti do stolpne ure. Župnišče je tudi hudo poškodovano, a vendar je moč bivati v njem.

V Trnovem so vzeli že zvonove iz zvonika razen velicega. To delo so izvršili domači fantje pod vodstvom tesarskega mojstra in obešalca zvonov zvonarja Samasse

vana. Poizvedel je, kje da bivajo očetje frančiškani in povedalo se mu je, da v barakah na vrtu.

Od frančiškanske cerkve peljal se je cesar na cesarja Jožefa trg in si ondu ogledal barake, katere so postavili pijonerji. Na to je cesar šel ogledat novo mestno vojašnico, katera je njemu in vojnemu ministru jako ugajala. Na to je vladar ogledal si še bolnico za silo za sv. Krištofom. Govoril je z več bolniki, mej drugim tudi z deželnim poslancem Lavrenčičem, kateremu je rekel: „Vi ste iz lepega kraja doma“. Nagovoril je tudi primarija dr. Šlajmerja in ga popraševal, kje je študiral. Od bolnice se je cesar odpeljal na kolodvor. Pred odhodom je mestni župan nagovoril še cesarja tako le: „Dovolite mi Vaše veličanstvo, da se v imenu mesta najtopleje zahvaljujem Vašemu Veličanstvu za milost Najvišjega obiska. Prebivalstvu bode ta obisk v nov pogum, da se opomore vsled bridkega udarca, ki je zadel mesto. Obisk Vašega veličanstva bodi vir, iz katerega nam se razliva bogat blagoslov na mesto, da novo življenje vzklije na razvalinah, blagoslovljene naj bodo ure, katere je Vaše veličanstvo blagovolilo žrtvovati našemu mestu“. Na te besede je cesar županu zopet blagohotno zagotovil, da se vse zgodi, da se pomore mestu, da zopet razcvete. Na to se je cesar poslovil in odpeljal proti Pulju.

Rozmana. Obesili so jih na zunaj narejeno tramovje. Velikega zvona pa ne spuste iz zvonika, temveč ga bodo izpustili na cerkveni obok, dokler se popravi stolp, potem ga pa zopet v stolp potegnejo.

Pri sv. Jakobu so jeli že podirati jeden stolp. Delo izvršuje dunajska tvrdka „Union“. Drugi stolp se bode pa zvezal.

Potres je pa tudi hudo gospodaril na pokopališču pri sv. Krištofu, poškodoval je zelo cerkev in mnogo spomenikov.

Ker je hudo poškodovano poslopje deželne vlade, misli zgraditi vlada veliko barako, v kateri bodo nastanjeni njeni uradi. Stroški so proračunjeni na 30.000 gld.

Vojaška bolnica v Ljubljani je tako poškodovana, da se bode morala vendar podreti. Vojna uprava pa ne misli več v Ljubljani zgraditi velike bolnice, temveč manjšo za ljubljansko posadko. Vojaško skladišče se bode tudi podrlo. Upati je, da sedaj mesto ljubljansko dobi tu prostor, ki bi bil primeren za stanovališča.

Grad ljubljanski jo močneje poškodovan, nego se sprva sodilo. Misli se že na to, da se kaznilnica za zmiraj preseli iz Ljubljane. Posl. Klun je na Dunaji opozoril pravosodnega ministra, da bi bil morda primeren kraj za kaznilnico nekdanji zatiški samostan, kjer je gotovo dovolj prostora. Vlada se seveda sedaj še ni na nobeno stran odločila.

Na velikonočno nedeljo je potres na barji bil zrušil stražnico št. 651. Zgradba se je bila zrušila na želez-

niški tir. Stražnik je sam ni mogel odstraniti. Pod njo je pa tudi bila svetilka, torej ni mogel dati kurirnemu vlaku znamenja, da se naj ustavi. Ne meneč za svojo rodbino tekel je po pomoč in prosil družega stražnika, da naj dá vlaku znamenje, da ustavi. Z dvema možema se je lotil dela in odstranil, kar je bilo na tiru. Po končanem delu je še le zapazil, da je ostal njegov triletni otrok v pol podrta stražnica. Planil je vanjo in našel otroka nepoškodovanega. Ta mož je Ivan Pavločič, katerega je cesar nagovoril na kolodvoru.

Naravnost čudovito je, da nekaterih ljudij ni ubilo pri potresu. V knežjem dvorcu se je udril strop v neki sobi, v kateri je spal neki pisarniški sluga s svojo ženo. Samo toliko stropa je še ostalo, kakor ga je bilo nad posteljama. Tudi v sosedni sobi se je udril strop. Pisarniški sluga in njegova žena sta nepoškodovana, le hudo prestrašila sta se.

Hujši nego v Ljubljani je bil potres še v nekaterih krajih po deželi. Najhujši je bil baje v vasi Igrišče nad Vodiciami. Tukaj je pod zemljo grozno grmelo in zemlja se je valovito gibala, da se je prav videlo. Hiše so kar vkupse se rušile, od nekaterih so ostale le posamične stene. Drevje se je po vrtil skor do tal prigibalo. Kodar je bilo gosto, se je močno klestilo. Strahota mej potresom se niti popisati ne da.

V Mengišu se je bil udril obok v sobi, kjer je spalo 6 hlapcev. Razrušil je celo skončnice postelj, a hlapcev ni poškodoval. Tisti hlapci so tisti večer potem izpod razvalin izvlekli pri drugi hiši nekaj podsutih otrok.

Tudi na Viču pri Ljubljani, kakor v ljubljanski okolici sploh je potres napravil dosti škode. Nekatere hiše bodo morali podreti, druge pa temeljito prezidati in popraviti.

Na Črnučah bodo morali zidati novo cerkev. Pri zasebnih poslopih je pa potres napravil nad 10.000 gld. škode, kar je veliko za razmere na deželi.

V Kamniku je potres poškodoval 100 hiš in na zasebnih poslopih napravil blizu 30.000 gld. škode.

V Sostrem je potres podrl dva hleva in poškodoval vse hiše. V jednom hlevu je podsul tri fante, ki so notri prenočevali. Cerkev je močno poškodovalo. Prebivalstvo se je dolgo balo spati v hišah, ker se je potres ponavljal. Spali so svislih in skednjih.

V Zavogljju bodo morali podreti stolp in velik del cerkve.

V Štangi je potres hudo razrukal cerkev in hiše. Pri cerkvi je močno poškodovan obok. Mej potresom so se okrog Štange bili skalili vsi studenci.

Omeniti moramo še neke prirodne prikazni, ki je v zvezi z letošnjo nenavadno zimo ali pa s poslednjim potresom. Mej Jesenicami in Plahkim na Hrvaškem je nastalo nakrat veliko jezero. Voda je poplavlila več polja in travnikov več metrov visoko in ne vé se, če odteče. Jezero je večje, kakor največje Plitviško jezero. Odkod je nakrat voda prišla, se ne vé. Morda je potres odprl kak podzemeljski pritok. Govori se, da je bilo nekdaj v tem kraju jezero, a vendar ga stari ljudje več ne pomnijo. K sreči ni bilo nobene hiše na sedaj poplavljenem gozdu. Nekatere smreke le mole vrhove iz vode.

Politični pregled.

Volilna reforma. Pododsek za volilno reformo je zopet popolen. Vanj so volili Rumuna Lupula namesto izstopivšega Dipaulija. Razširila se je bila govorica, da se je odsek že sporazumel o načelih volilne reforme, a nakrat se je to preklicalo. Pokazale so se menda nove težave. Sploh nič ne kaže, da bi sedanja večina državnega zbora kdaj razširila volilna pravica.

Delegaciji se snideta dné 6. junija. Do tedaj mora torej državni zbor končati zborovanje. S proračunsko debato bodo morali letos jako hiteti v državnem zboru, ko se sedaj niti začela ni. V delegacijah bodo pač precej burne razprave, posebno v ogerski, kjer bodo nekateri gotovo hudo napadali ministra vnanjih stvari, ki je pripravil v blamažo ogerskega ministerskega predsednika.

Odstop župana dunajskega. Za prvega dunajskega podžupana je bil v torek izvoljen dr. Lueger, vodja protisemitov. Vsled tega je pa odstopil sedanji župan dunajski, dr. Gröbl, in Lueger je začasno prevzel posle dunajskega županstva.

Razpor zaradi nuncija. Papežev zastopnik ali nuncij Agliardi je nedavno potoval po Ogerskem. Pri tem potovanju se je pa proti nekaterim osebam izrazil proti sedanji ogerski politiki v cerkvenih stvareh. To je pa vzbudilo

nevoljo ogerske vlade in je sklenila, obrniti se do ministra vnanjih stvari grofa Kalnokyja na Dunaju, da se pritoži proti nuncijevemu postopanju v Vatikanu. Minister vnanjih stvari grof Kalnoky je odgovoril ogerskemu ministerskemu predsedniku baronu Banffyju, da priznava, da je nuncij prestopil dovoljene meje, in obetal, da bode kaj storil v tej stvari. Kalnokyjevo pismo je pa bilo jako zvito pisano, tako da se iz njega ni prav vedelo, v koliko se Kalnoky strinja z ogersko vlado. Ministri v Budimpešti so pa mislili, da so že dosegli velik uspeh in niso se mogli premagati, da bi stvari ne naznanili v zbornici. Najeli so poslanca Terenija, da je vlado vprašal, kako je s to stvarjo. Banffy mu je odgovoril, da je nuncij prestopil dovoljene meje in da se ž njim strinja tudi minister vnanjih stvari, kateri se je proti Agliardijevemu postopanju tudi že pritožil pri Vatikanu. Ta odgovor je vzbudil veliko začudenje. Grof Kalnoky ni bil v vsej stvari še storil nobenega koraka in tudi menda ni nobenega storiti nameraval. Hitro je naznanil cesarju, da odstopi, po dveh listih pa hudo napal Banffyja, da ne pozna diplomatskega dopisovanja, če je iz njegovega pisma sklepal, da se vjema ž njim. Baron Banffy je tudi prišel na Dunaj in mislil odstopiti. Ker pa cesar v sedanjem

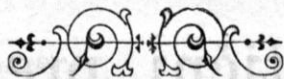
slučaju ni želel ministerske krize, se je stvar poravnala tako, da se je Banffy pooblastil, da v zbornici prebere Kalnokyjevo pismo, da bode vsak videl, da je imel nekaj pravice tako govoriti, kakor je govoril. Prečitaneje tega pisma je vzbudilo zopet veliko začudenje. Videlo se je, da se Kalnoky v glavnějšíh stvareh z Banffyjem zares vjema. Konservativni časopisi, ki so sprva grozno napali Banffyja, so sedaj jeli udrihati po Kalnokyju, ki tudi misli, da se nuncij nima prav nič mešati v ogerske notranje stvari. Krščanski socijalisti in konservativci so v avstrijski zbornici poslancev stavili dve interpelaciji v tej zadevi in hoteli neko zadoščenje za razžaljenega nuncija. Zaradi tega so pa bili liberalci jako hudi in pretili, da izstopijo iz koalicije. Naposled so se dogovorili, da je ministerski predsednik knez Windischgrätz tako odgovoril, da je sprva malo pobožal konservativce, češ, da se papeža ne sme ovirati v občevanju z verniki, a ob jednom pristavil, da se vjema s Kalnokyjem in da se ne sme od zunaj omejevat svobode države. S tem odgovorom so se zadovoljili celo tisti konservativci, katero so poprej podpisali interpelacijo, in pokazali, da jim je več za obstanek koalicije, nego pa za katoliška načela. Stvar pa še ni končana.

Nemčija. Najvažnejše je, da je nemški državni zbor zavrgel tako imenovano predlogo proti prekucuhom. Z njo bi se bile poostriale nekatere določbe kazenskega zakona in oviralo svobodno politično življenje. Predloga se je bila v odseku močno predelala. Katoliški stranki se je posrečilo spraviti vanjo nekatere določbe, po katerih bi takorekoč kazenskim potom branila vera. Protestantje,

ki imajo v verskih ozirih bolj svobodne nazore, in ki so spoznali, da bi v odseku vsprejete naredbe ovirale tudi razvoj znanosti in umetnosti, so se jim v skupni zbornici uprli in večina je vso predlogo zavrgla. Obravnava je bila burna in je minister Köller pokazal vso svojo prusko surovost. Rekel je, da je vladam državni zbor le zaradi tega potreben, da odobri, kar mu predlože in dovoli denarje. Drugače pa nimajo poslanci nič govoriti. Naravno je, da je ta govor razdražil skoro vse parlamentarce. Važno je, da so se pri tej predlogi do dobrega sprli katoliška stranka in protestantski konservativci, ki so navadno še precej složno postopali. Večina nemškega prebivalstva je gotovo vesela, da se je predloga proti prekucuhom zavrgla.

Srbija. Kraljica Natalija je prišla v Beligrad, bivši kralj Milan je pa odpotoval. Milan je dosegel, da mu je skupščina dovolila 360.000 frankov na leto, četudi je bil že poprej prodal vse svoje pravice. Kraljica je bila pri povratu v Srbijo jako navdušeno sprejeta. Njen prihod je tudi skoro popolnoma poravnal nasprotja mej kraljem in radikali. Pri prihodu je kraljica vsprejela tudi več vplivnih radikalcev. V Belemgradu se celo govori, da pride kmalu radikalno ministerstvo na krmilo.

Francija. Francozi imajo vojno na otoku Madagaskaru v Afriki. Jedenkrat so že zmagali domačine. Vojna bode pa vendar gotovo jako dolga in težavna, ker se je bojevati pod neugodnim podnebjem in pri slabih občilih. Ob morju je posebno pobebe na Madagaskaru silno nezdravo.

Slovenske in slovanske vesti.

(Deželni zbor kranjski) se snide prve dni prihodnjega meseca, da se posvetuje o pomoči za kraje, poškodovane po potresu. Dalje bode obravnaval o novem stavbinskem redu za Ljubljano in o zgradbi deželnega dvorca.

(Slovenščina pri sodiščih.) V proračunskem odseku je predlagal poslanec Klun, naj bi se pri najvišjem sodišču nastavili tudi slovenski dvorni svetniki in izdajale slovenske razsodbe, če se je dotična stvar slovenski razpravljala. Odsek je pa to peticijo odklonil. Slovenski poslanec Gregorčič je zahteval, da naj bi se na Primorskem nastavliali sodniki, zmožni tudi slovanščine. Odsek je pa sklenil resolucijo, da naj se znanje slovanščine zahteva le ondu, kjer to zahtevajo krajevne razmere.

(Vojteh Ribnikar †.) Dne 26. aprila je umrl nadučitelj v Dolenjem Logatcu, Vojteh Ribnikar, v 39. letu. Pokojnik je bil rojen v Tržiču. Bil je vzgleden učitelj, dober domoljub in član okrajnega šolskega sveta in predsednik „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Pridobil si je posebno veliko zaslug za sadjarstvo.

(Deželni poslanec župnik Mesar) umrl je dne 3. t. m. v Šmartinu pri Kranju. Pokojnik se je rodil dne 12. julija 1832. leta v Jesenicah. Dolgo let je župnikoval v Bohinjski Bistrici, pridobil si ondi mnogo zaslug za povzdigo kmetijstva, posebno sirarstva. V deželnem zboru je zastopal kmetijske občine radovljiškega okraja, a zaradi bolezni se ni mogel več dosti udeleževati delovanja deželnega zbora.

(Javni napisi.) Upravno sodišče je odklonilo pritožbo ljubljanskega mestnega zastopa proti prepovedi deželnega odbora o napravi jedinoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani. Upravno sodišče se v stvar ni spuščalo, temveč je izreklo, da nima pravice razsojati.

(Zdravstvo) Deželni odbor se je obrnil do okrajnih glavarstev, naj naznanijo zdravnikom in občinam, naj ne pošiljajo v deželno bolnico bolnikov, bolnih za nalezljivimi boleznimi, druge pa le v največji sili. Ta ukaz je bil potreben glede na razmere po potresu v Ljubljani.

(Celjsko vprašanje.) Še sedaj ni odločeno, če Slovenci dobé v Celju dvojezično gimnazijo. Stvar se vedno

odlaša. Baš zaradi tega vprašanja so se odložile razprave proračuna učnega ministerstva v budgetnem odseku. Levičarji se silno upirajo slovenskim željam. Pripravljene so dovoliti Slovencem dve nižji gimnaziji zunaj Celju, da bi se jej le v Celju odrekli. Slovenci se seveda z gimnazijama zunaj Celja ne moremo zadovoljiti, ko vemo, da bi ne uspevali.

(Vaje deželnih brambovcev) za Ljubljano, ljubljansko okolico, kamniški in kranjski okraj so odpovedane, ker je bil te kraje zadel hud potres.

(Plačevanje davka.) Finančno ministerstvo je dovolilo, da se plačevanje hišnega davka v Ljubljani lahko odloži do dne 1. novembra.

(Spominska plošča.) V Malnerjevem hotelu na Bledu so minolo soboto slovesno odkrili spominsko ploščo nadvojvodi Albrehtu.

(Odlikovanje) Stotnik Matej Prašnikar domačega 17. pešpolka odlikovan je z viteškim krišcem Fran Josipovega reda.

(Vojaške vaje) je korno poveljništvo za letošnje leto za vse kranjske rezerviste sistiralo, ker v deželi primanjkuje delavskih sil in ima prebivalstvo vsled potresa veliko škodo.

(Porotne obravnave) za ljubljansko sodno okrožje se vršé ta teden v Novem Mestu, ker so sodna poslopja v Ljubljani poškodovana po potresu.

(Izlet inženirjev.) Minolo nedeljo je več zunanjih inženirjev, ki so v Ljubljani ogledavali poškodovana poslopja, napravilo izlet v Škofjo Loko, Radovljico in na Bled, da so si ogledali naravno lepoto teh krajev. Bili so jako zadovoljni in se izjavili, da mi znamo premalo ceniti lepoto naših krajev.

(Slovensko šolstvo na Koroškem.) Občinski zastop Tolsti Vrh je sklenil osnovati lastno šolo s slovenskim učnim jezikom in začel znova zahtevati za šolo v Črnečah slovenski učni jezik.

(Prva slovenska porotna obravnava v Gorici.) Koncem aprila je v Gorici bila prva slovenska porotna

obrnava. Izžrebanih je bilo dvanajst slovenskih porotnikov in zaradi tega je predlagal dr. Stanič, naj se obravnava slovenski. Sodišče je temu pritrdilo, in obravnavalo se je na veliko jezo zagrizenih Italijanov slovenski.

(Zveza Trsta z notranjimi deželami.) Trgovinski minister je odgovoril na interpelacijo poslancev Burgstallerja, Alfreda Coroninija in Gregorčiča zastran druge železniške zveze s Trstom v seji državnega zbora z dne 1. maja. Rekel je, da je vrhovno vodstvo železnic že izdelalo načrte za obe progi, čez Karavanke in čez Ture. Za progo čez Ljubelj so se naredili načrti na podlagi mešanega sistema. Izdelan je tudi načrt za železnico Škofja Loka-Divača. Vršé se poizvedbe, koliko bi taka proga utegnila imeti dohodkov. V zvezi s progo skozi Bohinj pregledujejo se tudi starejši načrti za progo čez Predil. Izmej najstarejših načrtov čez Ture prideta v poštev le proga čez Gotinec in skozi Radstadt. O železnici Gorica-Ajdovščina vršé se pogajanja mej raznimi ministerstvi, od katerih pogajanj je odvisno, če se bode gradila.

(Čehi za Ljubljano.) V Pragi je sedaj narodopisna razstava. Dohodke jednega dne nameravajo naši severni bratje nakloniti poškodovancem po potresu v Ljubljani.

(Slovenci v Aleksandriji.) V Aleksandriji je precej številna slovenska kolonija, zlasti Goričani se radi tja selijo. Nekaj časa sem živi tam slovenski duhovnik in se zanima za naše rojake ter je mej njimi že pridobil družbi sv. Mohorja 206 članov.

(V Brazilijo) se je te dni preko Ljubnega peljalo 150 Poljakov in Rusov, da ondu poskusijo svojo srečo. Tu naj omenimo, da so Poljaki jedenkrat že nameravali v Brasiliji osnovati velike poljske naselbe, kamor bi se naselili zlasti iz Rusije. To misel so pa opustili, ker Brazilija ni ugodna za take naselbe. Nekoliko je pa Poljake tudi to odvrčalo od izseljevanja, ker v Braziliji ne vlada popolna narodna enakopravnost. Uradni jezik je portugalski in pod cesarstvom se je za pridobljenje državljanstva zahtevalo znanje portugalsčine.

Razne vesti.

(Vreme) imamo neugodno, kar posebno hudo zadene tiste, ki bivajo še v šotorih. V četrtek je vleknel mrzel veter in debel sneg je naletaval. Po gorah je pa padlo precej snega.

(Ogenj v mestu.) Dne 10. t. m. ob 11. uri je bil prvokrat ogenj v mestu, odkar je bil potres. Goreti je začela slama v poslopju svečarja Dolence v Gledaliških ulicah. Požarna bramba je hitro prišla na pomoč in pogasila ogenj.

(Nesreča pri popraviljanju hiše.) Dne 10. t. m. je pal s strehe hišna št. 14 na Dunajski cesti zidarski delavec Jožef Kalavčič in se je precej nevarno poškodoval.

(Ubegla kaznjena.) Katastrofo, ki je zadela naše mesto, sta porabila kaznjena Sabadini, 20 let star, iz Bugnara pri Kopru, in Jožef Tavčar, 26 let star, iz Ivangrada pri Komnu, ter pobegnili.

(Nesreča pri kopanju vodnjaka.) V Rušah pri Mariboru so pri šoli delali vodnjak in je pri tem podsulo tri delavce. Celo noč so kopali, a niso mogli žive rešiti.

(Ponesrečil) se je v Mengišu delavec Janez Kališnik, ki je delal pri neki po potresu poškodovani hiši, katero podirajo. Ko se je hiša potresla, hotel je zbežati, a nanj je priletel kos zidu in mu zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v bolnico v Ljubljano. — Dne 29. aprila se je podpredsednik tamburaškega društva Fran Češarek zvečer vozil iz Žigmaric domu. Voz se mu je preobrnil, mladenič je padel pod voz in bil takoj mrtev.

(Vojaški begun.) Friderik Fuchsjaeger tukajšnjega polka št. 27 je bil od vojakov pobegnil zaradi poboja s civilisti. V Güstingu na Štirnem ga je te dni prišla žandarmerija.

(Utopljenka.) Dne 10. t. m. našli so v Sori pri Jevnici kacic 10 let staro deklico ter jo prepeljali v kresniško mrtvašnico. Deklica je morala biti v vodi kacic 14 dni.

(Nesreča pri sekanju dreves.) Jakob Lapornik v Razborjih pri Zidanem mostu je dne 3. t. m. posekaval smreke. Opoludne ga pride klicat osemletni sinček h kosilu. Baš tedaj pa smreka pade na sinka, ki je bil takoj mrtev.

(Strela je ubila) dne 27. m. m. drvarja Janeza Bizjaka, ki je delal z nekaterimi tovariši v Trnovskem gozdu. Tri druge je strela omamila, pa so se kmalu zavedli.

(Lep oče.) Budimpeštanskega uradnega sluge Andr. Tökölyja žena je te dni povila zdravo dete, kar je očeta tako razkačilo, da je ženo in otroka zadavil.

(Eksplozija.) V erarični tovarni za smodnik v Blumenau se je te dni unel smodnik in uničil celo tovarno. Škoda znaša več milijonov gold., ponesrečil pa

ni nihče. Delavci so bili malo pred eksplozijo zapustili tovarno.

(Dinamitni atentat v Brnu.) Nepoznan zlikovec je te dni vrgel v Brnu v palačo barona Pražaka dinamitno bombo, ki je razpočila in prouzročila precej materijalne škode. Pražakova palača stoji poleg češke „Besede“ in iz tega se sklepa, da je zlikovec namerjal poškodovati to. Verjetno je to tembolj, ker še ni dolgo tega, kar se je v „Besedo“ vrgla dinamitna bomba.

Obnovljenje Ljubljane.

V Ljubljani je jeden najvažnejših faktorjev obrtni in trgovski stan. Ko bi ta dva stanova propala, pa je zapečaten propad našega mesta. Poslednji čas se je mnogo tožilo o propadu obrtov. Vzrok temu pa niso le preveliki davki, temveč tudi razmerno previsoke najemnine za delavnice in pa za prodajalnice, pa tudi za stanovanja. Sedaj se je pa bati, da se te najemnine še povišajo, ko bode nastopilo še večje pomanjkanje stanovanj. Nekateri hišni gospodarji se že sedaj posvetujejo mej seboj, kako bi stanovanja podražili. To smo izvedeli od jako zanesljive strani.

Zaradi tega z veseljem pozdravljamo predlog gospoda Hribarja v mestnem zboru, da bi vsem onim hišam, ki bi se v bodočih petih letih gradile v Ljubljani, dovolilo petindvajsetletno oproščenje davka. Tako bi se morda doseglo, da bi se zgradilo nekaj novih hiš in odpomoglo pomanjkanju stanovanj. Domovinska dolžnost naših domačih kapitalistov bi pač bila, da ne sedé na svojih denarjih, temveč ga dajo za nove stavbe, ki bi se jim dobro izplačavale. Ta domovinska dolžnost domačinov je tem večja, ker se je bati, da več podrtih hiš po Ljubljani pokupijo tujci po slepi ceni in se potem vgnezdijo v našem mestu, kar bi bila gotova škoda v narodnem

oziru. Morda bi bilo dobro, da se osnuje kako društvo, ki bi delalo za zgrajenje hiš v Ljubljani.

Omeniti pa moramo pri tem grdega postopanja nekaterih stavbenih mojstrov ljubljanskih, ki so se mej sabo dogovorili, kako izkoristijo sedanjó beóo ljubljanskega prebivalstva. Nastavili so za delo nenavadno visoke cene, katere razmeram nikakor niso primerne. Odobravati je le, da je proti temu odločno besedo spregovoril mestni zastop in tako vsaj deloma preprečil to oderuško delovanje.

V Ljubljani se sedaj hiše že popravljajo in stavbeni delavci imajo dosti dela. Manj poškodovane hiše bodo pač vse do jeseni popravljene, a na novo se pa bode javajlne kaj hiš zgradilo. Gotovo bode še več ljudij moralo prezimiti v barakah. Upamo, da se delo pospeši, kadar se jedenkrat dovoli državna podpora in osnuje mestna stavbena banka. Želeti bi pa bilo, da bi zlasti premožnejši posestniki ne čakali državne podpore ali sploh ne poganjali se zanjó, temveč sami se lotili hitro obnóvjenja svojih porušenih hiš. Podpora se ne bode dovolila za to, da se kdo oškoduje za škodo po potresu ali da bi imel kako posebno korist, temveč, da se sploh omogoči obnóvjenje bele Ljubljane.

Obrtne raznoterosti.

(Nova obrtna nadzornika.) Gospoda Frančišek Levec, c. kr. realčni profesor in okrajni šolski nadzornik, in Josip Vesel, učitelj na c. kr. obrtni strokovni šoli v Ljubljani, imenovana sta c. kr. vladnima komisarjema za nadzorovanje vseh obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem. Doslej nadzorovala sta te šole profesor Kneschaurek in profesor vitez Siegl, oba nevešča slovenskega jezika.

(Varnite se tujih agentov!) Z Notranjskega se nam piše: Pred kakimi desetimi leti prikazali so se na Notranjsko nemški agentje, ponujajoči usnje za podplate in surove kože. Marsikateri trgovec vzel je na besedo blago na poskušnjo, čemur je sledil račun. Pisatelj teh vrstic vé za trgovca, kateri je domače trgovce svaril pred nemškimi agenti in trgovci. Seveda njihova misija ni bila zaman; vrinili so nemškega blaga kolikor toliko. Misli si moramo, da so jednako tudi v drugih slovenskih pokrajinah, več ali manj trgovine naredili. Sladke obljube na čakanje prevarile so marsikaterega. Uže domače konkurence je preveč, čudno tedaj, da bi še tujo nemško podpirali. Tudi so trgovci vsled nemškega usnja kolikor toliko zgubili kredit, kar so jim uže črevljariji rekli, da

iz tega ne bo nič, in tako je tudi bilo. Trgujte rajše tedaj z domačimi trgovci ter s Hrvatsko. Ako tedaj katerega nesreča zadene pri trgovini, je vendar bolje, da ima z domačinom posla, nego da prizadetemu Nemec zemljiško knjigo pregledava. Neki ljubljanski advokat bil bi lahko priča, koliko so ti nemški trgovci toženim stroškov prouzročili. Seveda so se jim še le potem odprle oči, spregledali so, da z tujimi agenti in trgovci se ni pečati. Saj smo uže itak dovolj tepeni od družih strani, ne dajmo tedaj, da bi nas vrhu tega še Nemci gmotno uničevali. Tukaj velja Jurčičev izrek: „Nemcu ne veruj!“

(Svoji k svojim!) Sedanji goriški župan je jeden najbolj zagrizenih nasprotnikov Slovencev. Slovenski denar mu pa le diši. Njegov oče je v Gorici največ s slovenskim denarjem obogatel. Njegova mati je Slovenka, ki se še italijanski nikdar dobro naučila ni. Sedanji goriški župan je odvetnik in solastnik neke tvrdke s kolonijalnim blagom, ki posebno vsiljuje svoje blago po Slovenskem. Pač se nam ne more zameriti, če Slovencem priporočamo, da naj ne kupujejo od takih zagrizenih narodnih nasprotnikov in se ravnaajo po geslu: „Svoji k svojim!“

Demonstracije za občno volilno pravico.

Na Dunaju je bila letos nenavadna demonstracija za občno volilno pravico. Take demonstracije še ni videl Dunaj. Nekateri koalicijski listi, katerim ta demonstracija ne ugaja, bi jo radi nekoliko ponižali, a utajiti ne morejo, da je bila nenavadna.

Nad 100.000 ljudij je v najlepšem redu korakalo mimo parlamenta in klicalo: „Proč z zastopstvom interesov! Na dan z občno volilno pravico!“ Slišali so se tudi nekateri klici proti posameznim poslancem, kateri se odlikujejo kot nasprotniki razširjanja volilne pravice. Posebno proti grofu Stadnickemu se je demonstrovalo. Ta poljski plemenitaš je, ko je grof Taaffe bil prišel s svojim načrtom o razširjenju volilne pravice, se nepristojno izrazil o tistih, ki bi dobili volilno pravico, ker so bili vojaki. Njegovo tedanje besedičenje je bilo jako razžaljivo za avstrijsko vojsko in pa tudi malo patrijotično. Čudili smo se tedaj, da ga niso zavrnilo poslanci tistih strank, ki se tako rade ponašajo z avstrijskim patrijotizmom.

V najlepšem redu se je pomikal spreved v takem redu, ki ga pogrešamo večkrat pri shodih boljših slojev. To pač dokazuje, da so avstrijski delavci precej inteligentni in da se jim dela največja krivica, če se trdi, da za politično življenje niso zreli. Pri politično nezavednih ljudeh bi taka impozantna demonstracija niti mogoča ne bila. Odveč so tedaj skrbi tistih, ki mislijo, da bi delavci ne znali posluževati se političnih pravic.

Ta demonstracija je pokazala, da pada stena, ki so jo nekateri hoteli zgraditi mej razumništvom in prostaki. Mej shodom je bilo več mož, katere vsakdo prišteva razumništvu, mej drugim več vseučilišnih dijakov. Niso se sramovali korakati v sprevedu z navadnimi tovarniškimi delavci. Geslo velike francoske revolucije o enakosti vseh državljanov prehaja vedno bolj v vse sloje prebivalstva. Nobena reakcija mu ne more stavljaati mej. Pripeljalo se bode naposled tudi v Avstriji do občne jednake volilne pravice. Pali bodo vsi stanovski pomisleki, ki so še sedaj tako mogočni.

Demonstraciji je pripisovati tem večji pomen, ker so mnogi delodajalci branili delavcem praznovati prvi dan maja. Demonstracija bi bila gotovo še mnogo večja, da je vsakdo svobodno mogel pokazati svoja čutila.

Poslanci so skozi okna državnozborske palače opazovali spreved; videli so tukaj neki nov tok, novo življenje. Marsikdo si je mislil, da vse upiranje ne bode več pomagalo, da tudi v Avstriji zmagajo demokratična načela, da človek velja sam na sebi kaj, ne pa le zaradi tega, da kaj ima. Člani preživele zbornice pač niso bili veseli probujajočega se četrtega stanu. Zastonj se bodo pa sedanje stranke upirale toku časa. Umakniti se bodo morale, vsaj so že tako bolj pripravne za kak starinski muzej, nego pa za parlament. Vsako zasedanje državnega zbora nas bolj prepričuje, da niso več za nobeno delo, da je njih čas minil.

Razmere same bodo silile, da se volilna pravica razširi, ker sicer se je bati popolnega parlamentarnega propada v Avstriji. Priti mora v zbornico nov, pomlajen duh in to je mogoče jedino, če v zbornico pridejo tudi zastopniki tistih slojev, kateri so dne 1. maja korakali v impozantnem sprevedu mimo dunajskega parlamenta.

Poslanci so se delali, kakor bi ta spreved ne bil nanje dosti vplival, a v resnici pa že mnogi premišljajo, da se novemu toku ne bodo mogli ustavljati. Koalicija, ki se je bila osnovala, da se prepreči napredovanje demokratičnih idej v Avstriji, že vidno razpada in to je najboljši dokaz, da se naravnemu razvoju ne dajo staviti nobene umetne meje. Knez Windischgrätz se je sicer izjavil, da si ne bode dal predpisovati politike s ceste, a kakor se kaže, se tudi on ne bode dolgo mogel ustavljati, kajti vladanje se mu bliža že h koncu.

Mi Slovenci se pač ne bojimo tega, da delavci stopijo v politično življenje. Naš narod je majhen in je zatorej želeli, da se javnega življenja udeležujejo vsi njegovi sloji. Strahú pred mejnarodnostjo nimamo. Kdor opazuje delavske stranke v Evropi, pa se bode prepričal, da tudi pri njih narodno čuvstvo ni povsem tuje. Njih internacionalizem ne seže dalje, kakor internacionalizem družih stanov. Sicer pa baš delavske stranke ne odobrujejo tlačenja nobene narodnosti. Glavno glasilo nemških delavcev na Dunaju se je z vso odločnostjo potegovalo za slovensko gimnazijo v Celju. Tudi so naši slovenski delavci večinoma narodni. Zato bodemo mi le z veseljem pozdravili podeljenje političnih pravic delavcem.

Tržne cene v Ljubljani

15. maja t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	40	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	6	20	Surovo maslo,	—	80
Ječmen,	6	30	Jajce, jedno	—	2
Oves,	7	—	Mleko, liter	—	10
Ajda,	6	80	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	7	50	Telečje	—	62
Koruza,	8	—	Svinjsko	—	68
Krompir,	2	80	Koštrunovo	—	40
Leča,	12	—	Pišanec	—	45
Grah,	10	—	Golob	—	20
Fižol,	11	—	Seno, 100 kilo	—	178
Maslo, kgr.	94	—	Slama,	—	160
Mast,	—	68	Drva, trda, 4 metr.	—	8
Špeh frišen	—	56	„ mehka, 4 „	—	6

Loterijske srečke.

Gradec, dné 4. maja:	72,	4,	69,	9,	34.
Trst, dné 11. maja:	10,	3,	44,	19,	34.
Dunaj, dné 4. maja:	27,	43,	75,	50,	59.
Praga, dné 15. maja:	31,	5,	89,	35,	28.
Linc, dné 11. maja:	40,	29,	56,	25,	44.

Peter Keršič

kovač v Spodnji Šiški

sprejme takoj

tri učence

katerim je dana priložnost, se naučiti pravilnega **podkovanja**.

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

TRADE-MARKE

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen,
oživljajoč, krepljen in zlasti sredstvo
za vzbujanje teka je

Marijaceljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri
zabasanji, skazenem želeci. — Skatulja 21 kr., jeden
zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odrasčene in
otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju.
— Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovjet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se
dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(14—25)

Kovačnica

z vso pripravo
se dá takoj pod dobrimi pogoji
v najem.

Pismeno ali osebno se je zgledati pri posestniku
Tomažu Simčiču, Studeno (pošta Postojna).

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—10)

priporočam slavnemu občin-
stvu in prečastiti duhovščini
svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih po-
dob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo
stroko spadajoče predmete
na pr. stekleno, porcela-
nasto belo in rujava
prsteno blago, raznovrstne
svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave
kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere
imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah
ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Kot nadomestilo za bobove kavo se priporoča
go-zdravnih ženskam, otrokom in bolnikom!

Najokusnejša, edino zdravna in ob čem
najcenejša priprava k bobi kavi.

KATHREINER-

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod
v celih zrnih,
ki se ne daje posarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

Pozor: zahtevajte in jemljite
le izvirne zavojce s imenom
„Kathrein“.